

Tâm Tình Tây Bắc, Seattle Tháng Ba - 2014

PHÂN HƯƠNG NÔNG

Hôm kia bước ra đầu ngõ, thấy bên cạnh bực tam cấp nhú lên vài cọng crocus lá nhọn xanh, hoa màu hoàng yến cao chỉ độ mấy đốt ngón tay, tôi nhủ thâm đất đã ấm rồi đây, nay mai thủy tiên và uất kim hương cũng xôn xao nẩy lên đây tràn khắp các mảnh vườn nhỏ cũng như những khu vườn lớn của vùng Tây Bắc này, những người mê cây cối vườn tược tha hồ mà thưởng thức hoa xuân tung bùng chồi lên từ mặt đất.

Chưa kịp đi ra vườn sau xem xét đất đai thì chiều hôm đó tuyết bất ngờ phủ xuống, làm ngạc nhiên mấy ông tiên đoán thời tiết, vì không một ông nào nhìn radar mà đoán ra là sẽ có tuyết. Tuyết rơi đột ngột ngoài dự đoán, mang sự bất ngờ đến cho bao nhiêu người, nhất là trẻ con thì vui mừng không tả được, sáng sớm đã thức dậy đòi thay quần áo đi tuyết để ra ngoài chơi với các bạn bên hàng xóm. Chị Khanh gửi điện thư, thảng thốt: “*Tuyết xuống như thế này thì mấy bụi crocus mới nhú lên chắc đập hết rồi Hào ơi.*” Vậy mà mấy ngày sau khi tuyết tan, mặt đất nâu hôm trước nay đã lâm thâm những đọt xanh mát mắt của uất kim hương và thủy tiên, hoa crocus lại còn như mới được cho uống một liều thuốc bổ, còn vươn lên tốt hết cỡ nữa.

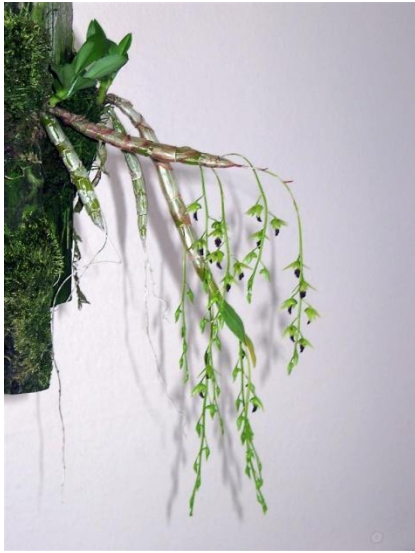

www.wallsfeed.com

Thấy cây cối ngoài trời chuyển mình, thức dậy sau một giấc đông miên như vậy, tôi cũng nôn nao lo sửa soạn bón phân, tưới thêm nước cho những cây lan đang được ấp ủ ở sunroom và greenhouse. Từ tháng trước, mùa Xuân chưa đến nhưng trong nhà ấm áp nên có nhiều cây lan khờ dại nhẹ dạ, thấy khí hậu chung quanh thoải mái dễ chịu nên tưởng lầm là Xuân đã đến, chưa kịp bón phân đã đơm nụ nở hoa, những cây vũ nữ tí hon *Oncidium croesus* cả 4 cây cùng nở hoa một lần, đã gần 2 tháng rồi mà những đóa hoa vẫn tươi mát, nhòn nhợ, chưa thấy một dấu hiệu nào báo tin là sắp héo sắp tàn hết. Cây *Epidendrum embreei* được một chùm hoa màu cam, rồi những cây Thanh Hắc Lan (*Dendrobium hemimelanoglossum*) thì nhau đơm nụ ra từ những

nách của những chiếc lá còn tươi nguyên, cây *Dendrobium findlayanum* cũng chẳng chịu thua, nở năm cái hoa màu tím rực rỡ hẳn một góc phòng.

Đó là những cây lan có sắc mà không có hương, hoặc nếu có thơm thì cũng phải kề mũi thật gần vào hoa, và phải hít thật mạnh mới cảm thấy mùi thơm rất nhẹ. Những cây lan có mùi thơm thật sự phải là những cây lan mà người đi thăm vườn ngửi thấy hương lan trước khi thấy mặt cây lan.

Sáng sớm hôm trước mặt trời chưa lên, tôi cầm tách trà nóng hồi ướp hoa sói thơm ngào ngào, lò dò bước vào Sunroom vừa định bật đèn thì một mùi thơm hắc y hết như mùi hoa thiên lý bao trùm, át đi cả mùi thơm của trà, tôi mở đèn, đi lần theo mùi thơm, thì ra là cây *Encyclia alata* có một cành hoa dài độ nửa thước, được hơn mười cái nụ, nhìn kỹ thì chỉ mới có 3 cái hoa nở trọn vẹn thôi mà mùi thơm đã lan ra hết căn phòng chiều dài 6 mét chiều ngang 3 mét. Đến chiều, đi xuống greenhouse, vừa mở cửa bước vào là ngửi được mùi thơm ngọt như quế trộn với va ni, tôi biết ngay là mùi thơm này đến từ bụi *Vanda denisoniana*, cây này ra được hai cành hoa đối nhau, đây là loại *Vanda* thích mát nên hợp với khí hậu Tây Bắc, chỉ cần cung cấp đủ ánh sáng là năm nào cũng ra hoa, có năm tôi gặp may mắn cây này ra hoa được hai lần.

Mấy ngày hôm nay trời âm, lại có nắng vàng chói chang từ sáng đến chiều, mấy cây Giã Hạc (*Dendrobium anosmum*) và Hạc Vĩ (*Dendrobium aphyllum*) đang mang những cái nụ chín mùi, căng mọng, được nắng ấm buổi sáng chiếu vào, bao nhiêu hoa cùng nở bung ra hết, mùi thơm nồng nàn có thể làm nghẹt thở được.

Mỗi lần ngửi được mùi thơm của hai loại hoa này tôi cứ liên tưởng đến mùi phấn mùi sáp mà phụ nữ dùng để trang điểm. Hồi nhỏ tôi nghiện ngửi mùi thơm của những hộp phấn, thỏi son này. U tôi nhuộm răng đen và ăn trà nên không dùng son phấn, nhưng U tôi có mấy cô bạn trẻ hơn là hai chị em Cô Nam cô Bắc, hai cô này diện lấm, mùa Đông thì các cô mặc áo dài nhưng màu huyết dụ, màu đen, màu xanh lá cây thật tối, áo khoác bằng nhung đen xò ra phủ trên đầu gối. Mùa Hạ mùa Xuân các cô diện áo dài hàng đẫy, hàng the, cổ choàng khăn san nhẹ như tơ, tóc hai cô dài, óng ả chải kiểu phồng lên phía trước, tóc đằng sau được chia đôi ra, bện (người trong Nam gọi là thắt con rít) hai bên rồi chụm lại phía dưới đuôi, rồi lật mở tóc đó lại, cài bằng cặp rồi để một cái nơ màu đen ở trên, kiểu tóc này sau khi gập lại thì chỉ còn dài quá vai, làm tăng thêm nét mặt thanh tú của hai cô, lúc đó tôi chỉ muốn có tóc dài để làm kiểu đó. Nhưng mộng chẳng khi nào thành vì U tôi bảo không có trẻ con nhà nào mà làm kiểu tóc ấy cả, trẻ con thì chỉ cắt tóc ngắn cho dễ chải và dễ tắm gội. Tóc dài chỉ để cho chấy rận làm tổ chứ chẳng được ích lợi gì.

Mỗi lần Cô Nam cô Bắc đến chơi, tôi hay ngắm áo quần, giày dép, tóc tai của hai cô rồi lân la quanh quẩn gần chỗ người lớn ngồi nói chuyện, các cô biết ý mở cái ví lớn da đen bóng lấy ra hộp phấn cũ chỉ còn tí xíu phấn hồng dính vào hộp và thỏi son cũng chỉ còn một chút son đỏ ở dưới đáy ống son đưa cho tôi, được cho mượn hai thứ này, tôi ra một góc nhà ngồi chơi mê mải, hết mở hộp phấn. lại đóng thỏi son, hít lấy hít để cái mùi phấn hương nồng, lim dim tận hưởng cái mùi thơm sang trọng quý phái ấy. Người lớn lúc ấy có phát bánh kẹo cho ăn tôi cũng chẳng màng, không thấy ai để ý tôi còn lên lấy ngón tay út quẹt tí son thoa vào môi, rồi quẹt tí phấn vào má, chạy vào trong phòng ngủ bắc ghế leo lên soi gương, ngắm đi ngắm lại thấy mình xinh đẹp lộng lẫy như cô công chúa ở trong truyện bằng tranh Thạch Sanh Lý Thông. Chắc U tôi và hai cô thế nào cũng thấy nhưng giả vờ làm lơ cho tôi thao túng.

Lớn lên có tiền, son phấn tha hồ mà mua, kể cả những loại đắt tiền, không thấy thứ nào có mùi thơm như những son phấn của cái thời muốn bắt chước làm người lớn nữa, bây giờ chỉ chờ đến mỗi đầu Xuân, mới tìm thấy mùi phấn hương nồng này ở những cây lan Song Hồng, Giã Hạc, Hạc Vĩ (*Dendrobium parishii*, *Dendrobium anosmum*, *Dendrobium aphyllum*).

Mùi hương của hoa lan quyến rũ như vậy, nên chuyện xưa tích cũ có chép lại là một đêm kia vị vua trẻ tuổi, hào hoa phong nhã của nhà Trần là Trần Anh Tông trốn ra ngoại thành Thăng Long du hí như vẫn thường làm hằng đêm, có thái giám Trần Được theo hộ vệ. Khi đi ngang dinh cơ của viên ngoại họ Lữ ở gần phường Thanh Hà, nhà vua ngửi được hương lan ngây ngất, mê mẩn nhà vua truyền cho Trần Được phải làm đủ mọi cách để vua có dịp đến thưởng ngoạn lan viên của nhà họ Lữ, nơi đã được đồn đãi là có đủ thiên bách kỳ lan, không kém gì Ngũ Bách Lan Viên trong vườn thượng uyển của ngài. Đây không phải là lần đầu tiên vua Trần Anh Tông tỏ ý muốn chiêm ngưỡng lan của vườn này, đã mấy lần ngài đã phái Tầm Lan Quan đi đến Lan Viên của họ Lữ nhưng lần nào cũng bị từ chối một cách khéo léo.

Cuối cùng nhờ sự thu xếp của Thái Giám Trần Được nhà vua đến được vườn lan của Lữ viên ngoại, theo ý của Ngài thì lan ở đây cũng được các nữ nhân chăm sóc như các Nữ Giám Lan thường làm trong Ngũ Bách Lan Viên của ngài. Số lượng lan thì cũng vậy, chỉ có vài thứ lạ hơn mà thôi. Nhưng có một khu vực trong lan viên thấp thoáng nhiều giò lan xanh tốt mà sao họ Lữ chỉ dắt nhà vua đi phớt qua chứ không mời ngài vào thưởng lãm, Vua không ngăn được sự tò mò, gắng hỏi phải chăng nơi đó chứa những cây lan quý mà chủ nhân không muốn chia sẻ. Viên ngoại cười bảo không phải vậy, những cây lan trong đó là những cây lan lẻ, chủ nhân phải chờ đủ cặp hoặc đủ bộ thì mới mang ra lan đình trưng bày. Hóa ra Lữ viên ngoại là người ngăn nắp, thích sự toàn vẹn, trong thú chơi cũng đòi hỏi phải có sự vẹn toàn, thành ra trong lan đình những cây lan được bày ra ở đây phải chắn chòi, theo thứ tự như sau:

- Nhóm lan nào chỉ có 2 cây được gọi là Song Muội hay Tì Muội Lan
- Nhóm lan nào có 4 cây thì được gọi là Tứ Quý Hương.
- Nhóm lan nào có 8 cây thì được gọi là Bát Tiên Quần Âm.
- Nhóm lan nào có 12 cây thì được gọi là Thập Nhị Kim Cương.
- Nhóm lan nào có 18 cây được gọi là Thập Bát La Hán Hội.
- Nhóm lan nào có 28 cây được gọi là Nhị Thập Bát Tú Hội.

Tôi thì không dám và không đủ sức theo gót người xưa, nhưng có tật là khi nào có dịp đi mua lan thì cũng phải mua ít nhất là hai cây cho có chị có em, theo Lữ viên ngoại đó là “Song Muội” hay “Ti Muội”. Nếu mua một cây thì sợ lỡ cây đó chết thì mất hết, nên phải mua hai cây để trừ hao, mà mặc dù ở đây đã lâu quên mất thói mặc cả như lúc đi chợ ở bên nhà. Nhưng khi đi mua lan, thấy cả đám lan xanh tốt, lâu lâu buồn miệng tôi cũng hỏi ông bà chủ hàng lan là nếu ông bà bớt chút đỉnh thì tôi lấy hết mớ lan này cho rồi, mua kiểu này người miền Nam gọi là “mua mả”, vậy mà đôi khi tôi cũng gặp may mua được lan rẻ, hoan hỉ khệ nệ vác “Tứ Quý Hương” hay “Bát Tiên Quần Âm” về.

Một lần tôi còn được “Thập Nhị Kim Cương” *Dendrobium aggregatum* hay *Den lindleyii* (Vây Rồng), lần này tôi phải tốn hết một buổi sáng và bao nhiêu xăng mới rước được hết Thập Nhị Kim Cương này về nhà.

Chuyện là gần nhà tôi có một tiệm bán thức ăn, trái cây tên gọi là Trader Joe’s. Ngoài những thứ kể trên họ còn bán đủ mọi loại hoa trong đó có nhiều hoa lan. Giá lan ở đây so với những chỗ khác thì rất rẻ nhưng quanh đi quẩn lại chỉ có lan Hồ Điệp, Thổ lan, Vũ Nữ là nhiều. Lan ở đây bán chạy lắm mỗi tuần vào chiều thứ Sáu đều có hàng mới về. Hôm đó sáng thứ Bảy sau khi đi bộ một vòng trong xóm tôi ghé vào tiệm định mua vài thứ quà vặt cho mấy bà cháu chúng tôi. Đang đứng chờ tính tiền, mắt nhìn bâng quơ lên cái quầy hàng của người quản lý tôi thấy một chậu *Den. aggregatum* có hai chùm hoa hàm tiếu đang được bày ở đây, tôi bước vội qua hỏi giá bao nhiêu, cô quản lý nói là \$7.99. Tôi cầm ngay chậu hoa nhỏ lên xem, những thân hoa

bao đầy chậu, đếm được cả thảy tám cành. Chậu lan này mà gặp ở những Orchids Show thì phải trả \$25 mới có được. Tôi vội vàng bỏ chậu lan vào giỏ đi chợ rồi đi ra chỗ bày lan của tiệm ở ngay cửa ra vào xem còn có chậu nào nữa không, may mắn quá ở đó còn ba chậu nữa, nằm một cách khấp khểnh khiêm nhường dưới bóng sắc lộng lẫy của những cây Hồ Điệp màu trắng, màu hồng, màu tím. Không chần chờ một giây tôi mua hết bốn chậu.

Ra khỏi tiệm tôi vui quá, cứ nghĩ làm sao mà ở mấy chỗ như thế này mà lại có những cây hoa hiếm mà lại rẻ như vậy, lại hú hồn may sao hôm nay mình lại đi chợ này mà gặp. Lúc đó trong đầu tôi lại lóe ra một ý nghĩ là tại sao mình không đi về nhà cho mau để lấy xe đi thêm hai tiệm Trader Joe’s khác ở xóm Capitol Hill và Ballard xem may ra lại kiếm thêm được vài cây nữa. Nghĩ ra được như vậy rồi tôi quíu cả hai chân, quầy quà bước mau về nhà, bây giờ thì lại sợ mình đến hai tiệm kia chậm quá e rằng xui xẻo có mấy “tay chơi thứ thiệt” phổng tay trên rồi không?

Đến nhà tôi phóng lên mấy bậc thang, báo tin cho chồng con là tôi cần “đi chợ” rồi lên xe trực chỉ Capitol Hill trước, lúc đó mới khoảng 10 giờ sáng, đến chỗ bày hoa thấy 4 chậu *Den. aggregatum* đang nằm đó như chờ tôi, loáng một cái tôi và 4 chậu lan đã ra đến chỗ trả tiền.

Thừa thắng xông lên tôi vòng về đi qua tiệm cuối cùng ở Ballard, lúc lái xe tự trấn an mình là cứ bình tĩnh, cẩn thận mà đi, chắc thế nào cũng kiếm được thêm mấy cây nữa vì dân Seattle ngủ dậy muộn, theo kinh nghiệm mới thấy từ hai tiệm trước thì giờ này còn có rất ít người ra khỏi nhà. Tiệm này tôi chưa vào lần nào nên không biết họ bày hoa ở đâu, khi đến được chỗ để hoa thì chỉ thấy có một chậu nằm cô đơn chèo queo ở đó một mình. Tôi cầm lấy chậu hoa, nghĩ thầm có tay “hảo hán giang hồ” nào đến đây trước mình lấy hết 3 chậu kia rồi, nhưng nhìn lại chậu lan thì thấy chậu này quá hoàn toàn, quá đẹp, thân mập mạp tròn trịa lại có đến 3 cành hoa chưa nở... dân chơi lan không thể nào bỏ qua chậu lan đẹp và rẻ như thế này được. Gặp một người bán hàng tôi hỏi ông ta là còn có chậu lan nào giống như chậu lan tôi đang cầm trên tay đây không, ông ta bảo tôi chờ ở đây, rồi một chút xíu là trở lại với hai chậu nữa, thì ra những người bán hàng ở đây có tâm hồn văn nghệ, thấy hoa lạ nên đem bày rải rác trong tiệm để ngắm chơi, tôi cầm hết hai chậu rồi nói có bao nhiêu hoa loại này tôi sẽ lấy hết. Tình thân phục vụ khách hàng của Trader Joe’s rất cao nên ông ta lại đi khắp trong tiệm tìm nữa, tôi cũng ráng đi theo ông ta cho chắc ăn, tìm mãi cuối cùng còn một chậu nằm trong cái góc của cái tủ kiếng chỗ mà người ta hay bày mấy hàng mẫu mời khách hàng ăn thử. Được bốn chậu nữa tôi bảo ông bán hàng đừng đi tìm nữa vì tôi nghiệm ra rằng nhà vườn đã chia đều mỗi tiệm được 4 chậu không hơn không kém.

Được 12 chậu lan quý, chậu nào cũng có những từ hai đến bốn cành hoa sắp nở, vườn nào trồng mà khéo quá. Tôi sắp ra hai cái khay, mỗi khay sáu chậu, tưới và phơi nắng buổi sáng mỗi ngày, được bốn ngày như vậy thì hoa bắt đầu nở, đến ngày thứ bảy thì rộ lên hết, xui cho tôi là lúc đó máy ảnh bị hỏng chưa mua kịp cái mới, cho nên hình ảnh khóm hoa màu vàng rực rỡ này chỉ giữ lại được trong đầu. Mấy ngày hoa nở, tôi cứ đi ra đi vào ngắm đám hoa vàng nghệ thơm mùi mật ong này. Loại hoa này có mùi thơm rất nhẹ, phảng phất chứ không đậm đà, nhưng vì số hoa quá nhiều nên mùi thơm tụ lại, tỏa ra phân hương nồng lôi kéo bước chân người. Đứng ngắm hoa này trong mấy ngày đó tôi không cầm ly trà hay cà phê mà chỉ cầm ly nước đá lạnh, sợ mùi thơm của trà và cà phê làm giảm hương lan, mắt nhìn hoa, trong đầu lẩn quẩn hai câu thơ đẹp của Phạm Thiên Thư:

*Thư em ướp nụ lan vàng.
Lời em gió núi chiêm đàn thoảng xa.*

Chỉ chừng đó thôi cũng làm tôi ngây ngất, trong khoảnh khắc thấy “*cũng đủ lãng quên đời*”.

Xin hẹn và hy vọng gặp lại các bạn trong Tâm Tình Tây Bắc Seattle tháng Tư 2014.

Hảo-Seattle